

Israel Forum for
Ethical Surrogacy

פורום הkowski האתי
לפונדקאות בישראל

כלי אתיקה לפונדקאות בישראל

לדין הוועדה לאישור הסכמים לנשיאות נזירים

ינואר 2026

מבוא

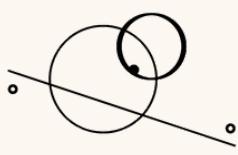
הלייני פונדקאות מאופייניות במורכבות גבוהה וברגשות ניואנסית וייחודית. עברו פונדקאות, בני או בנות זוגן והורים מיונדים, מדבר בהליך הטומן בחובו פוטנציאל לאושה, מימוש והגשמה עצמית, אך גם ויתורים משמעותיים בתחום האוטונומיה, אתגרים רגשיים, פגיעות ואי-זדאות, ולעתים אף סיכון לעוגמת נפש, לפניה או לניצול.

לצד המורכבות הרגשית, הליני פונדקאות בישראל מאופייניות גם במורכבות רפואית ובירוקרטית, ומהיבטים הסתייעות במגון רחב של אנשי מקצוע ונוטני שירותים. השותפים למשען של יצירת חיים נוטנים את אמוןם באנשי מקצוע אלה בנושא חשוב באופן בלתי דגיל מבחינתם, מפקדים בידיהם את ליבם, ומוצאים מולם בעמדה פגעה במיזח. מכאן, ובהיעדר רגולציה המסדרה את כליל ההתנהלות הרצויים של גורמי המקצוע הפעילים בשדה, נובע הצורך בגיבוש כלליים וחובות אתיות לאנשי המקצוע, מתוך אחריות כלפי הפונדקאות וההורים המיונדים העומדים עם בקשר, וככלפי אופיו של תחום הפונדקאות בישראל בכלל.

לפיכך, בדומה למקובל במקצועות רגשיים אחרים ובמדינות מתקדמות, קיים צורך ממשי באחריות אתית וברגולציה עצמית. כללית אתיקה אלהណו למנוע פגעה, ניצול או מסחר פסול, לשמר פונדקאות מוסרית ומכבדת, ולקדם הליך רגש, הוגן ושקוף עברו פונדקאות והורים מיונדים.

הקוד נשען על הוראות הדין ומרחיב אותן, ונכתב על ידי פונדקאות והורים מיונדים, בשיתוף נוטני שירותים ובANEL ובעלות עניין מגוונים מן השדה המקצועי, וכן מומחיות ומומחים אקדמיים מתחומי הפרין, הפונדקאות והביואתיקה.

החתום על כללי מתחייבים לפעול ברוחם ובהתאם להנחיותיהם, לשמר על זכויות, פרטיות ואוטונומיה, ולקדם פונדקאות מוסרית, אחריות ומכבדת בישראל, על בסיס עקרונות של צדק, שוויון ועזרה הדידית.

1. שימור זכותה הבלעדית של פונדקאות על גופה, ושמירת זכויות ההורים המיעדים והפונדקאות לפרטיות ולעצמות

על בעלי מקצוע:

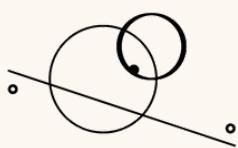
- לשמר בכל העת על זכויותיה של הפונדקאות כמצולת וכאדם פרטי ועצמאי, בהתאם להוראות חוק זכויות החולה וחוק הסכמים לנשיאות עוברים לעניין זה.
- לא לדוחק בפונדקאות או במועמדת להיות פונדקאות ליטול סיכון רפואי במסגרת הייתה פונדקאות, או להימנע מטיפול רפואי שלא בהתאם לרצונה החופשי.
- לא לדוחק בהורים מיעדים ליטול סיכון ביחס לעוברים שברשותם, להימנע מטיפול או התיעצחות עם גורם רפואי או פסיכולוגי טרם ההליך או במהלךו, או לקבל החלטות בנוגע להליך הפונדקאות שלא בהתאם לרצונם החופשי.
- לדבר ישירות עם הפונדקאות ונעם ההורים מיעדים על כל הקשרו בהליך הפונדקאות, ולא "מעל ראשם", ובפרט בהקשרי פגישות עם רופאים, אנשי צוות בריאות ועובדיה רפואי, גורמי ליווי ותיעון.
- להסביר לפונדקאות כל פרט מידע רלוונטי בשפהה, ולעדכנה ישירות על כל שינוי הנוגע לטיפול או להליך שצפואה לעובר בעצמה.
- להסביר להורים מיעדים כל פרט מידע רלוונטי בשפתם ולעדכנם ישירות על כל שינוי שצפוי להשפיע על העוברים/ביציות שברשותם

על מלונות/מרכזים:

- לאפשר לפונדקאות ולהורים מיעדים חופש מוחלט בבחירה שותפיהם להליך. בהקשר זה, לא יעשה נסיון לדוחק בפונדקאות או בהרים מיעדים להתקשרות אלה באלה משיקולים עסקיים. לא תחוויב מועמדת לפונדקאות להכיר הרים מיעדים באופן בלעדי דרך מלונות/מרכזים, לא תסוכם בכך או בכתב הבטחת בלעדיות מסווג זה ולא יוצנו על ידם תנאים משופרים או טובת הנאה לפונדקאות כדי להבטיח שתכיר הרים מיעדים דרכם ולא דרך אחר או באופן עצמאי.

על רופאים:

- לספק להן להורים מיעדים והן לפונדקאות הסבר מפורט על כל בדיקה או פעולה רפואיה במסגרת הליך הפונדקאות, השלוותה וכל מידע משמעותי שצפוי להשפיע על סיכוי הצלחת ההליך, לרבות מספר ואיכות הביציות ו/או העוברים שברשות ההורים, ופקטוריהם המשפיעים באופן משמעותי על הצלחת, קליטתה ו/או נשיאת הרינו.

2. אחריות מקצועית של מלות, מרכזים וב的日子里 מקצוען

על מלות/מרכזים:

- לודא שהתקשרות סופית בין הורים מיוחדים תעוגן בהסכם כתוב שיוגש, לפי הוראות הוועדה לאישור הסכמים לנשיאות עוברים, חלק מהתיק המלא המוגש אליה. בהסכם יצוין שמו הרשמי והנהוג של הנורם המלווה/מתווך יחד עם שמות ההורים המיוחדים, תיאור השירות, העליונות המסוכמות, מונדי התשלום, התיחסויות הצדדים, הסבר לגבי הרישומים והנתונים הנשמרים על-ידי הגורם המלווה/מתווך המלווה ופרק זמן שמירתם.
- להבהיר להורים המיוחדים שחויבת הנאמנות של הנורם המלווה אינה תלולה בגין המשלים עבור השירות, ושהחובתו לדאג לטובתם ולטובת הפונדקאים באופן שווה.
- לא לבקש מהפונדקאים או מונמדת לפונדקאות לחתום על הסכם מול גורם מתווך, מלוה או סוכנות המחייב אותה לעמוד בתנאים כלשהם באשר להליך, ולא תתבקש להתחייב, בעל פה או בכתב לעמוד בתנאים כלשהם כלפי הגורם המתווך.
- לא להציג או להעביר מטעמו כל סכום כסף לפונדקאים או למי מטעמה.
- להימנע מהתקשרות עם הורים מיוחדים לצורך מתן שירותים במסגרת הליך פונדקאות בידיעה שההורם מקיימים הליך פונדקאות מקביל נוסף, בין אם בישראל ובין אם מחוץ לה. לעניין זה - הליך פונדקאות מקביל משמעו קיומו של הסכם פונדקאות שטרם בא אל סיוםו בין ההורים לבין פונדקאים אחרים.
- ליידע את הורים המיוחדים ואת הפונדקאים בזכויותיהם ובחובותיהם כמתואר בטפסי הוועדה מס' 13.14-1.
- לודא כי הורים המיוחדים והפונדקאים קיימו שיחת תיאום ציפיות אישית, מקיפה ובלתי אמצעית (בין אם בנסיבותיו והכוונתו ובין אם לא), בטרם סיימו באופן סופי על הליך משותף.

על פסיכולוגים ופסיכולוגיות

- להקפיד על קוד האтика המקצועית של "הסתדרות הפסיכולוגים בישראל" ובתוכו כך על פרק 8 - אבחון והערכתה: "לאין באופן מיטבי בין מחוביוטיו לנבחן לבן אלו של המערכת שביקשה את האבחון". יש להמנע מעריכת חוות דעת מוטה לטובות הנורם המשלים, וממסירת חוות הדעת של המאבחן/ת לנורם שלishi. את חומר הגלם של האבחון יש להעביר לאלו המסמכים לכך בלבד.

3. סודיות והעברת מידע אישי של השותפים

על בעל מקצוע:

- לשמר על סודיות מלאה כאשר נחשף למידע אישי הן של ההורים המזעדים והן של הפונדקאים ובן זוגה, ולא להעביר כל מידע או חלק ממנו לאחר ללא אישור מראש של מושא המידע: ההורים, הפונדקאים ו/או בן זוגה. לעניין זה מידע אישי הינו מצוי בתיק הרפואי, באבחון הפסיכולוגי, מידע סוציאלי, משפחתי או אישי, וכל מידע לגבי השותפים להליך שנחשף אליו ניתן נשמר במסגרת ההליך, הרכבתו או בעקבותיו.
- להעביר יישירות לפונדקאים ולהורים המזעדים מסמכים רפואיים, טיפול-פסיכולוגי ו個人資訊 הנוגע להם, לרבות תוצאות אבחון, בדיקות רפואיות והסכמים. זאת, בהתאם לבעלותם הבלעדית על מידע זה, ללא תלות בגין המשלים על שירות הפקת המידע/הבדיקה. העברת המידע לצד ג' יעשה רק לאחר קבלת הסכמתם המפורשת.
- להעביר מסמך או מידע אישי בין פונדקאים להורים מיועד ולהפץ רק לאחר קבלת הסכמה מפורשת של בעל המידע או על פי המסוכם מראש ביניהם במסגרת תיאום ציפיות.
- להකפיד על עדכון הפונדקאים והורים המזעדים כאחד באשר למידע רפואי העולה במהלך ההליך ועלול להשפיע על סיכון הצלחת הרינו והלידה כמו תוצאות בדיקות, המלצה לביצוע בדיקה, שינוי מועד בדיקה וכו', אלא אם סוכם אחרית מראש על ידם. כך, למשל, לעניין סיכון מראש למי מהשותפים פונה המרפאה לתאום מועדי בדיקה הקשורה בהליך. בכל מקרה, יש להקפיד על ידוע ועדכון המטופלת הפונדקאית לגבי כל פעולה רפואי או תוצאה בדיקה שיש לה השלכות על גופה.
- לעדכן את ההורים המזעדים ככל ונחשף להנהלות חריגה ו/או מסוכנת מצד הפונדקאים, העולה כדי סכנה לחיה העובר או לפגיעה בבריאותו, וימסור להם את המידע הרלוונטי.

4. בחירה והסכם מדעת

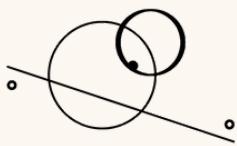
בעל מקטען:

- לא יקדם הליין פונדקאות מול משרד הבריאות אם עליה חשש או רושם כי המועמדת להיות פונדקאות כניסה להליך מותקן מצוקה או בכפיה, או לא מרצון חופשי או ללא הבנת עקרונותיו הבסיסיים של ההליך, הסיכוןים והשלכותיו.
- מקצוענות הטיפול, ובهم רופא, פסיכולוג, נו"ס או אחר, לא יתנו טיפול לפונדקאות אלא אם כן נתנה לכך הסכמה מדעת.
- ידוח למשרד הבריאות בכל ומתרגל או עליה חשש ממשי אודוט הליין פונדקאות המתנהל ללא בחירה והסכם מדעת או בכפיה.
- יקפיד על ידוע ההורים המיעדים והפונדקאות בכל מידע רלוונטי אודוט סיוכוי החלטת הרין ולידה, על מנת להבטיח הסכמה מדעת ולאחר מכן לשותפים לקבל החלטה משותפת כאשר בידם מלא המידע הרלוונטי. בתוך כך יקפיד על הנגשת המידע לפיו חלק ניכר מההילכים מסתיימים ללא לידה.

5. ניגודי עניינים

בעל מקטען:

- העומד בקשר עם ההורים המיעדים והפונדקאות יודא כי הבחירה בו כנותן שירות מסוימת על ההורים המיעדים ועל הפונדקאות, יראה עצמו מחויב להורים המיעדים ולפונדקאות במידה שווה, גם בשגרה וגם במקרה של אי הסכמה בין הצדדים, ולא תלות בגין הממשלה בעבר השירות.
- ידע את ההורים המיעדים והפונדקאות מראש, בעל פה ובכתב, על ניגוד עניינים או חשש לניגוד עניינים שצפוי להווצר מול מי מהם, או מול גורם אחר מהעורב בהליך, ובמידה וקיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית בשל עניין אישי, או בשל התחריות או חובה נאמנות שיש לו כלפי אחר. לעניין זה, ניגוד עניינים יכול להיות חובת נאמנות, אינטראס עסק, קשר פיננסי וכיו"ב, עשויו לעלות כדי פגיעה בשיקול הדעת או ביכולתם של ההורים המיעדים /או הפונדקאות לקבל החלטה בשיקול דעת מלא.
- ידע את הפונדקאות ו/או ההורים המיעדים אודוט סיוכום על קבלת עמלה או תמורה אחרת עבור הפניות לגורם מקטען אחר/נותן שירותים במסגרת הליין.
- במקרה של אי הסכמה בין השותפים באשר להעברת כספים מהש班ן הנאמנות, יהיה הנאמן הגורם המכריע יוכל לקבל החלטה באשר להעברת כספים על פי שיקול דעתו ולא זכות וטו של אחד השותפים להסכם.

6. הקפדה על סכומי הפיצויי המקבילים

בעלי מקצוע:

- מכירים בעקרון הקבוע בחוק לפיו הסכומים המועברים לפונדקאות מיעדים לכיסוי הוצאות ולפיוצי סביר, ולא יראו סכומים אלו בוגדר תשלום בגין מתן שירות, וימנעו מתיאור סכומים אלה כתשלום תמורה ביצוע או בעסקה או בעובדה.

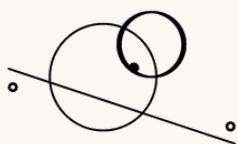
מלות/מרכזים ועורכי דין:

- יעשו כל שביכולתם לשמר על אופיו האלטרואיסטי של שדה הפונדקאות בישראל ביום, וישמרו על סכום הפיצויי המקביל בתחום, בטוחה העומד על כ-165,000 ש"ח, בתוספת קופפה קטנה על פי המקביל בהיקפים בהסכם פונדקאות ביום. גורמי המקצוע בתחום ובهم עורכי דין, מלות/מחוקכים ואחרים ימנעו מלהציג, לדוחק או לرمוז בהורים מיעדים או בפונדקאות להציג או לבקש סכום החורג מהסכום המקביל ללא נסיבה חריגה כגון רכיב אי ודאות יהודית או חשש ממשי וייחודי לאי הצלחת ההליך.
- לא יקח חלק בתחום הנשת תיק לנעה או יערוך הסכם פונדקאות הכלול בסכום פיצויי/ קופפה קטנה חריג ללא הנמקה יהודית או כאשר הסיק שהמניע לקביעת הסכם הינו ניסיון של ההורים המיעדים או הפונדקאות לשכנע את הצד השני לצאת להליך איתם/איתיה ולא עם אחד.
- יצין בהסכם פונדקאות בהם הוא מיצג מי מהשותפים להליך סכום כספי משמעותי נוספת שהוסכם כי יועבר ביניהם, מעבר לסכומי הפיצויי המקבילים והמוסכמים בתחום.
- יקבע בהסכם פונדקאות בהם הוא מיצג מנגנון להעברת סכומי כסף באופן מדורג בקורסציה ישירה להתקדמות ההליך ולא תלות כלשהי בתוצאות ההליך.
- ימליצו לשותפים לא לערוך הסכמים ללא שום פיצוי כספי, מתוך הכרה בנסיבות הנסיבות באופן טבעי בהיותה של אישת פונדקאות.

7. שיווק עסקי, פרסום וגיוס פונדקאות

מלות/מרכזים ובעלי מקצוע:

- המבקשים לגייס מונמדות לפונדקאות באמצעות פרסום מודעות, מפגשי חשיפה, שייחות אישיות או בכל דרך אחרת ימנעו משיווק ההליך כמקור הכנסה או על דרך שימוש בהליך כתרميز כלכלי אחד.
- יפעלו אמצעי זהירות מירביים בפעולות שיווק וגיוס פונדקאות, מתוך כוונה למזעור סיכון פוטנציאליים לפונדקאות ולהורים המיעדים. יגיסו פונדקאות המתאימות פיזית, פסיקולוגית ורגשית להליך פונדקאות בארץ על פי חוק והנחיות הוועדה, ותווך הפעלת שיקול דעת עצמאי, קפדי ותמ-לב.

8. שיווין, סובלנות ומניעת אפליה

על בעלי מקצוע:

- לספק שירותיו באופן שוויוני ומכבד להורים מיוחדים ולפונדקאים, ללא הבדל מטעמי גיל,מין, גודה, ארץ מוצא, מקום מגוריים, דת ואמונה, נטייה מינית זהות מגדרית וכיו"ב.
- להתייחס באופן שוויוני להורים מיוחדים ללא קשר לזיקה גנטית לעובר, במקרים של שימוש בתרומות ביצית או בתרומות זרע, בין אם מדובר בזוגות הטרוסקסואליים או בני אותו מין, ובמיוחד בהקשרים רפואיים, על-ידי אנשי צוות רפואי ורופאים, מלבד במקרים בהם נדרש התייחסות על בסיס צורך רפואי מובהק. לעניין זה יוער, שבמקרים של שימוש בתרומות ביצית או תרומות זרע, לשני ההורים המיוחדים זכות חוקית ומהותית שווה על העובר שיוגדר כצאצא של שני ההורים המיוחדים ללא קשר לזיקה הגנטית למי מהם.

9. הפסקת הריון והפללה

מלוות/מרכזים ואנשי צוות רפואי:

- במקרה של הפללה ואובדן העובר, יציעו תמיכה רגשית גם להורים המיוחדים וגם לפונדקאים. בהקשר זה, עשויה הפונדקאית להרגיש החושות אובדן ואשמה כלפי הורי העובר שנפל, בעוד ההורים עשויים להרגיש צער עמוק על האובדן כאשר ישנה סבירות לא מבוטלת שזו לא הפעם הראשונה שההורים המיוחדים חווים טראגדיה קשה מהסוג זהה. כמו גם כלפי נאבה של הפונדקאית שחוויתה הפללה במסגרת שאיפתם להפוך להורים.
- על המלווה/מרכז להמשיך בקשר עם הפונדקאית ועם ההורים המיוחדים בשבועות שאחרי הפסקת הריון גם אם הוחלט על עצירת הליך, לוודא כי הפונדקאית מקבלת תמיכה רגשית במקרה הצורך ולעודד את המשך התקשרות בין ההורים המיוחדים והפונדקאית ככל שהם יכולים לנצל.
- במקרים של הפללה ואובדן עובר, ינהג הצוות הרפואי/הרופא באופן רגיש ואMPIטי לפונדקאית ולהורים המיוחדים כאחד, ככל והם נוכחים במועד ההודעה. במקרים בהם ההורים המיוחדים אינם נוכחים, יש להחליט במשותף בדבר הנורם המודיע להם בדבר ההודעה, תוך מתן שימת לב להעדרת הפונדקאית. בהקשר זה, התקשרות הצוות הרפואי והרופא המטפל בנווגע לנסיבות האובדן והצעדים הנדרשים הינה בעלת חשיבות מכרעת, במיוחד במקרה בהם אין נמצא גורם מלאה להליכן. אין להסתמך על כך שהפונדקאית תידע את ההורים בעצמה, ללא תיאום הדבר מולה ובכפוף להעדרתה.
- החלטה על ביצוע הפסקת הריון יזומה תתקבל במשותף על ידי ההורים המיוחדים והפונדקאית לאור תאום הציפיות ביניהם ובמקרה של מחלוקת בהתאם לחוזה המשפטי, ובכל מקרה יודא עורכי הדין של הצדדים כי סוכם מראש על מגנון הכרעה מקובל על הצדדים במקרה של מחלוקת ועל רופא בורר שאינו הרופא של מי מהשותפים להליך והמלצתו הרופואית תהיה מוסכמת עליהם.

10. טיפול הפרוון, הבדיקות, הלידה ולאחר לידה

על רופאים ואנשי צוות רפואי:

- לוודא כי הפונדקאות קיבלה הסבר מפורט על הבדיקה, הבדיקות המקדימות, התרופות ו/או הפרוצדרות הרפואיות בתקופת הטיפולים בנסיוון להשגת הרוון. בתוך כך יש לוודא כי הפונדקאות מבינה את המושגים הרפואיים ונותנת הסכמתה, ופעלת מתווך בחירה והסכמה מדעת כאשר מתבקשת לעבור בדיקות וטיפולים מקדים, הורמוניים או "תמייה" הורמוניאלית לאחר הפקדה, וכיווץ זה.
- לעיתים מאמץ מלא אחר בקשורתיהם הסבירות של ההורים והפונדקאות לתנאי טיפול לאחר הלידה. במקרים אלה עשוות לכלול אשפוז נפרד, לעיתים גם נשאה חופשית בין הפונדקאות וההורים, אפשרות לשחות יחד זמן ממושך במהלך הלידת, ללא תלות בשעות הביקור המוגדרות לאורחים וכי"ב. זאת, מתוך הבנה שהפונדקאות אינה "אורחת" ובמקביל אינה המטפלת העיקרי של הלידת. כמו כן, ונוכח ייחודיות אופי הלידה, לאפשר לפונדקאות, בכפוף לנסיבות בית-החולמים, לבדוק את מקום האשפוז.
- לאפשר להורים גברים בני אותומין, או גבר יחידי, במעמד לידת פונדקאות, להתaszפז באופן שוווני במהלך ילדם, כמקובל בילדות אחרות, ככל ומדובר במחלקות בהן שוויים גם אבות, והדבר אינו גורע אפשרות אשפוזן של נשים يولדות באותו פרק זמן. במחלקה يولדות בה מותרת כניסה נשים يولדות בלבד, וב惟ב שבסוגיה זו ישנו איסור גורף על נוכחות אבות הטרוסקסואליים של תינוקות המאושפזים במחלקה, ישאף הוצאות הרפואית להימנע מאשפוז הורים גברים.

על מלונות/מרכזים:

- להמשיך בקשר מול הפונדקאות בשבועות שלאחר הלידה.
- לוודא כי ניתנת האפשרות לפונדקאות, ילידה ובני משפחתה לקיים מפגש "סגירת מעגל" אחד לכל הפחות, בו יוכל לפגוש את הלידת ולשהות איתו ונעם הוריו בשבועות שלאחר הלידה. יש לוודא כי הדבר מוסכם מראש ועוד במעמד תאום הציפיות לפני הרוון.

